

НАСЛОВНА » БИБЛИОТЕКА, Духовно уздизање » ПОУКЕ ПРЕПОДОБНОГ СЕРАФИМА САРОВСКОГ (из књиге „РАДОСТИ МОЈА, ХРИСТОС ВАСКРСЕ!“)

ћирилица

| latinica

ПРОЛОГ

9. јануар 2016.

ПОУКЕ ПРЕПОДОБНОГ СЕРАФИМА САРОВСКОГ (из књиге „РАДОСТИ МОЈА, ХРИСТОС ВАСКРСЕ!“)

ПОУКЕ ПРЕПОДОБНОГ СЕРАФИМА САРОВСКОГ

Свети Серафим Саровски

Због чега се осењујемо крсним знаком

- Богу
- тајни Свете Тројице
- разлозима доласка Исуса Христа у свет
- вери
- нади
- љубави према Богу
- страху Божијем
- чувању сазнатих истина
- многословљу
- молитви
- сузама
- печали
- чамотињи и унији
- очајању
- болестима
- трпљењу и смирењу
- милостивости и милостињи
- дужностима и љубави према ближњима
- дужностима потчињених према претпостављенима
- неосуђивању ближњих
- опраштању увреда
- бризи за душу
- Чиме треба опскрбљивати душу
- миру душевном
- чувању мира унутарњег
- чувању срца
- распознавању дејстава у срцу
- светлости Христовој

3. март по јулијанско календару

На данашњи дан у нашу саборној и апостолској I прослављају се:

- Свети мученици Евтро Клеоник и Василиск.
- Света Пиамука Мисир
- Непозната девојка из б у Александрији.

Погледајте и Житије Све данашњи дан.

ФОРУМ

Метаније 16. марта 2021.
nemanja.vasic

Torta – veštica 15. марта 2021.
Borismih

Pravila tokom posta 15. марта 2021.
milica.milovanovic

Велики пост 15. марта 2021.
Ташућ

Одговор на: Права вера 15. марта 2021.
odbrana.sokrata

О помислима и телесним покретима
 О пажњи према себи самоме
 Против излишне брижности
 О подвизима
 О покајању
 О посту
 О одолевању искушењима
 О осамљивању и ћутању
 О безмолвију (тиховању)
 О животу делатном и умно-сазрцатељском
 Какав треба да буде настојатељ
 О причешћивању Светим Тајнама Христовим
 Савети будућим монасима
 Још два чудна савета Преп. Серафима Саровског
 Акатист Преп. Серафиму Саровском
 Молитва Преп. Серафиму Саровском
 Тропар и кондак Преп. Серафиму Саровском
 Кратко молитвено правило Преп. Серафима Саровског

Претрага ...

Претражи

ЗБОГ ЧЕГА СЕ ОСЕЊУЈЕМО КРСНИМ ЗНАКОМ?

Због чега се ми осењујемо крсним знаком? Крсним знаком се осењујемо тј. крстимо се, прво ради тога да би тај знак на нама видео Бог. Да, браћо Бог види када се ми крстимо, када стављамо на себе знак крста. А неки од вас се крсте немарно, брзајући, и нимало се не удубљују у то што чине! Грех је тако крстити се! Ваља се крстити са пажњом и страхопоштовањем. Кажеш – нема силе у крсту?! Није тачно, има у крсту силе, и то велике, када се крстиш како треба – са вером и страхопоштовањем, и мислећи о томе шта заправо чиниш. Крсни знак је знак због кога Бог обраћа Своју пажњу на нас и због кога на нас излива Своју спасоносну доброту. Крсни је знак онај печат због кога Бог прима наше молбе. Молити се, знаменујући се крсним знаком, значи молити се, искати нешто у име Исуса Христа: „Ја нисам дошао сам, мене је Исус Христос послао к Теби, Господе! А да је то стварно тако, сведочи печат Његов на мени – крсни знак!“

Ако, пак, мислиш, човече, да у крсту нема силе, зашто се онда уопште и крстиш? Или никако не стављај на себе крста, и онда ће сви знати да ниси Хришћанин, или га стављај онако како треба: не брзајући, са страхопоштовањем и пажњом, удубљујући се у то што чиниш!

Значи, ми се осењујемо крсним знамењем да бисмо привукли на себе благодат Божију.

И још се крстимо тога ради да би то видео лукави, наш непријатељ – ђаво. Да, браћо, нека и лукави види како се ми осењујемо крсним знаком, нека види зато што он тај знак не воли. Као што се боји Самог Исуса Христа, тако се исто лукави боји и знака Христовог – Крста. Крст је најпоузданије оружје против ђавола, најјача заштита од њега, најоштрији мач против – непријатеља... Крсни знак чува нас и штити од сваке непријатељске силе. Када ваљано ставимо на себе крсни знак, онда нас Анђео Христов чува и штити. Ђаво бежи од крсног знака, а Анђео нам на крсни знак прилази. Најзад, ми се крстимо и ради тога да бисмо пред другима исповедали Исуса Христа, Који је распет на Крсту – да, нека људи виде Кога ми то исповедамо, у Кога верујемо, у Кога се надамо, Кога волимо, Кога поштујемо! А тебе је, међутим, понекад стид да се прекрстиш! Знаш ли ти какав грех тиме чиниш? То значи да се стидиш што си Хришћанин – стидиш се што припадаш Христу, што у Христа верујеш, у Христа се надаш, Христа поштујеш и волиш!...

Не, немој се стидети да признаш да си Хришћанин, да си Христов, иначе ће се Исус Христос постидети да те призна Својим на Страшном суду Своме и неће хтети да те прими у Царство Небеско.

Према томе, ми се крстимо ради тога да бисмо показали да смо Хришћани, да би то видео Бог, да би видео Анђео-Чувар наш, да би видео лукави и да би људи видели да смо Хришћани.

По томе како се човек крсти, може се одредити и какав је Хришћанин. Чак се може и овако рећи: „Како се ко крсти, тако и верује“!

У духовном животу у свему се почиње од малог. Ко испуни мало, утврђује се у већем. Из мајушног семена страхопоштовања израста велико стабло хришћанске побожности.

(превео са руског: Р.Л.)

О БОГУ

Бог је огањ који згрева и разбуктава срца и утробе. Дакле, ако у својим срцима осећамо хладноћу, студ која долази од ђавола, јер је ђаво студен, то призовимо Господа и Он ће доћи и згрејати срце наше не само савршеном љубављу према Њему него и према нашим ближњима. Топлина изгони студ добромрца.

Оци су написали, када су их питали: тражи Господа, али не испитуј где живи.

Бога не називај Правичном Судијом, вели Преподобни Исаак, јер на твојим делима не види се Његова правосудност. Нека Га је Давид и називао Правосудним и Праведним, но Син Његов показао нам је да је Бог више – добар и милостив. Где је правичност суда Његовог, када смо ми били грешници а Христос је умро за нас (Исаак Сириј, слово 90).

Где је Бог, тамо нема зла. Све што од Бога потиче, одише миром и корисно је души, и приводи човека смирењу и самоосуђивању.

Бог пројављује Своје човекољубље према нама не само онда када чинимо добро, него и онда када Га жалостимо и прогневљујемо – како дуготрпељиво сноси Он безакоња наша и, када кара, како милостиво кара!

Што је човек савршенији пред Богом, то (верније) ходи Његовим трагом, а у светлости Истине Бог му јавља Лице Своје. Јер, праведници, у мери у којој улазе у сазрцање Бога, виде на овом свету Лик Његов као у огледалу, а тамо виде јављење Истине.

Ако не знаш Бога, немогуће је да се у теби пробуди и љубав према Њему, и Бога не можеш љубити, ако Га не видиш. А виђење Бога долази од богопознања, јер сазрцање Бога не претходи богопознању.

О делима Божијим не треба расуђивати пуна стомака, јер при пуном стомаку нема виђења тајни Божијих.

О ТАЈНИ СВЕТЕ ТРОЈИЦЕ

Да би погледао у Свету Тројицу, треба да се за то молиш Светом Василију Великом, Светом Григорију Богослову и Светом Јовану Златоустом, који су о Тројици учили, јер њихово заступништво може на човека привући благослов Пресвете Тројице. Тога, пак, да сам у Тројицу право гледаш, треба да се чуваш.

О РАЗЛОЗИМА ДОЛАСКА ИСУСА ХРИСТА У СВЕТ

Разлози доласка у свет Исуса Христа, Сина Божијег јесу:

а) *Љубав Божја према роду људском*, јер „Бог тако заволе свет да је Сина Свога Јединородног дао за њега.“ (Јн. 3, 16)

б) *Васпостављање у палом човеку лика и подобија Божијег*, како о томе пева Света Црква (1. канон на Рождество Господње, песма 1: „Онога који је био по лику Божијем, па је преступљењем пропао, који је отпао од најбољег, божанственог живота, поново обнавља премудри Творац“.

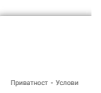
в) *Спасење људских душа*, јер „не посла Бог Сина Свога у свет да суди свету но да се Њиме свет спасе.“ (Јн. 3, 17)

Дакле, и ми, следејући циљу Искупитеља, Господа нашег Исуса Христа, треба да свој живот проводимо сагласно Његовом божанственом учењу, да тиме задобијемо спасење душа својих.

О ВЕРИ

Пре свега потребно је веровати у Бога, јер „онај ко прилази Богу, треба да верује да Бог постоји и да награђује оне који Га траже“ (Јевр. 11, 6).

Вера је, по учењу Преподобног Антиоха, почетак нашег сједињавања са Богом: онај ко истински верује, камен је храма Божијег, приправљен за здање Бога Оца, узнесен на висину силом Исуса Христа, тј. крстом, благодаћу Духа Светога.

„Вера, пак, без дела је – мртва“, а дела вере јесу – љубав, мир, дуготрпљење, милост, смирење, одмор од дела својих, као што је Бог од дела починуо, ношење крста и живот по духу. Само таква вера признаје се за истинску. Праве вере нема без дела. Онај ко истински верује, неизоставно има и – дела.

О НАДИ

Сви који имају чврсту наду у Бога, узводе се к Њему и просветљују сијањем вечне Светлости. Истинска и мудра нада огледа се у томе да човек нимало не брине за себе, и то из љубави према Богу и ради дела добродетељи (врлине), знајући да о њему брине Бог. Ако, пак, човек сам брине за своје послове и Богу се молитвом обраћа само онда када га сналазе неизбежне несреће, не видећи у сопственим снагама средство кадро да их одврати, па тек тада почне да се нада у помоћ Божију – та је нада сујетна и лажна. Истинска нада иште само Царство Божије, а уверена је да ће јој и све земаљско, што јој је потребно у овом пролазном животу, бити даровано. Док ту наду не стекне, срце наше неће моћи да има мира ни покоја. Тек та нада умириће га и у њега улиће радост. О њој су управо поклоњења достојна и пресвета Уста рекла: „Ходите к Мени сви који сте уморни и натоварени, и Ја ћу вас одморити!“ То значи да ће уморни и натоварени наду своју положити на Господа и да ће тако наћи олакшање у труду и страху своме. У Јеванђељу Лукином речено је о Симеону: “ И би му обећано Духом Светим да неће видети смрти док не види Христа Господњег” (2, 26). Праведни старац није гасио наду своју, но је чекао прежељеног Спаситеља и, с радошћу Га примивши на руке своје, рекао: “ Сада ме отпушташ да идем, Владико, у прежељено Царство Твоје, јер сам примио наду своју – Христа Господњег”.

О ЉУБАВИ ПРЕМА БОГУ

Онај ко је стекао савршену љубав, живи у овом животу као да га и нема, јер се сматра туђинцем у свету видљивом, са трпљењем ишчекујући невидљиво. Он се сав изменио у љубав према Богу и заборавио је сваку другу љубав. Ко љуби себе, не може да љуби Бога. А ко не љуби себе из љубави према Богу, тај љуби Бога. Онај ко истински љуби Бога сматра се странцем и дошљаком на земљи, јер у своме стремљењу ка Богу душом и умом сазрцава Њега Јединога. Душа, испуњена љубављу Божијом, у време изласка свога из тела, неће се убојати кнеза ваздушнога, но ће са Анђелима узлетети као из туђине у отаџбину своју.

О СТРАХУ БОЖИЈЕМ

Човек који се подухватио тога да пређе пут унутарње пажње, пре свега треба да има страх Божији, који је почетак премудрости. У његов ум треба да су свагда урезане пророчке речи: „Служите Господу са страхом и радујте Му се са трепетом“ (Пс. 2, 11). Он треба да иде тим путем крајње обазриво, испуњен страхопоштовањем према свему свештеном, а нипошто немарно. У противном, треба да се боји да се на њега не примени реч Божија: „Проклет да је човек који немарно твори дело Господње!“ (Јерем. 48, 10). Обазривост са страхопоштовањем неопходна је овде због тога што је оно море (тј. срце са његовим помислима и жељама, које смо дужни очистити помоћу пажње), велико и пространо, и што у њему живе безбројни гадови, то јест многе помисли сујетне, неправедне и нечисте, накот злих духова.

Страх Божији стиче се када се човек одрекне од света и свега у свету, и све своје мисли и осећања усредреди само на закон Божији, и сав се погрузи у сазрцање Бога и осећање блаженства, обећано Светима.

Не можемо се одрећи света и доћи у стање сазрцања, ако остајемо у свету, јер док се страсти не стишају, не можемо стећи мир душевни, а страсти се неће стишати, док нас окружују предмети који их буде. Да бисмо дошли до савршеног бестрашћа и достигли савршено безмолвије (тиховање) душе, треба много да се подвизавамо у духовном размишљању и молитви. А како бисмо у сазрцање Бога могли да се погрузимо свецело и спокојно и да се учимо закону Његовом, и свом душом се ка Њему уносимо пламеном молитвом, ако остајемо усред неућутне граје страсти, које међусобно ратују у свету?! Свет лежи у злу.

Ако се не ослободи од света, душа не може искрено да љуби Бога. Јер је све светско, по речима Преподобног Антиоха, за њу као покривало (које је одваја од Бога).

Ако ми, вели исти учитељ већ живимо у туђем граду и ако је већ наш прави Град далеко од њега,

зашто се задржавамо у туђини и ту себи стичемо поља и куће? И како ћемо запевати песму Господњу у земљи туђој?! Овај свет је област оног другог, тј. кнеза века овог (Слово 15).

О ЧУВАЊУ САЗНАТИХ ИСТИНА

Без нужде не треба другоме откривати срце своје. Међу хиљаду могуће је наћи само једнога који би сачувао твоју тајну. Када је ми сами не чувамо у себи, како се можемо надати да ће је сачувати други.

Са човеком душевним, треба говорити о стварима људским, а са човеком који има разум духовни, треба говорити о стварима небеским.

Људи испуњени духовном мудрошћу, расуђују о духу неког човека сходно Светоме Писму, гледајући јесу ли његове речи саобразне вољи Божијој, и потом о њему закључују.

Када се деси да се нађеш међу људима у свету, о духовним стварима не треба говорити, особито ако код њих не примећујеш жељу да те слушају. У том случају, треба следити учење Светог Дионисија Ареопагита (у књизи о Небеској јерархији, гл. 2): поставши сам божанствен од познања божанствених ствари, и у тајности ума свога сакривши светињу од неосвећеног народа, чувај је, јер – како Писмо каже – није добро пред свиње бацити чисти, светолики и скупочени накит духовног бисерја. Треба држати на уму реч Господњу: Не мећите бисера свога пред свиње да их не изгазе ногама својим и, вративши се, не растргну вас“ (Мт. 7, 6). Због тога на све начине треба да се трудиш да скриваш у себи ризницу дарова Божијих. У противном, изгубићеш их и нећеш их више наћи... А када потреба изискује или ствар дотле стигне, треба отворено деловати у славу Божију, сходно речи Божијој: „Ја прослављам онога који је Мене прославио“ (1. Цар. 2, 30), зато што се пут већ отворио.

О МНОГОСЛОВЉУ

Већ и само многословљење са онима који живе животом другачијим од нашег, довољно је да растроји унутарњост пажљивог (духовно сабраног) човека. Најжалосније од свега је што тиме може да се угаси онај огањ који је Господ наш, Исус Христос, дошао да баци у земљу (нашег) срца: јер, ништа тако лако не тули огањ, који Дух Свети удахњује у срце монахово ради освећења душе, као саобраћање и многословљење и разговор, изузев онога који нам је на узрастање познања и приближавање Богу (Исаак Сирин, слово 8).

Због тога је ради сачувања унутарњег човека потребно настојати да уздржавамо језик свој од многословља, јер мудар човек држи се ћутања (Прич. 11, 12) и који пази на уста своја, чува душу своју (Прич. 13, 3)...

Пре него што саслушамо речи некога о некој ствари, не смемо одговарати, јер „одговарати на реч пре него што је чујемо, безумље је и срамота.“ (Приче, 11, 12).

О МОЛИТВИ

Молитва је – пут ка Господу. Призовимо Име Божије и спашћемо се! Ако нам име Божије буде на уснама, спашћемо се.

Молитва нам више од свега прибавља благодат Духа Светога, зато што нам је свагда при руци, као оруђе за њено стицање. Двери молитве отворене су свима – и богатом и сиромашу, и угледном и неугледном, и моћном и слабом, и здравом и болесном, и праведнику и грешнику.

Онај ко је истински решио да служи Господу Богу, треба да се вежба у сећању на Бога и непрестаној молитви Исусу Христу, говорећи умом: „Господе, Исусе Христе, помилуј ме грешног!“ У поподневним часовима, може се ова молитва говорити овако: „Господе Исусе Христе, Сине Божији, молитвама Богородице, помилуј ме грешног!“ Или се може прибегавати баш к Пресветој Богородици, молећи се: „Пресвета Богородице, спаси нас!“ (или говорећи анђелски поздрав: „Богородице Дјево...“). Човек који се у томе вежба и клони расејаности и чува мир савести, може да се приближи Богу и са Њим саједини. Јер, по речима Исаака Сирина (Слово 69), ми се Богу не можемо приближити, осим уз помоћ непрестане молитве.

Можеш, дакле, сасвим добро да се при раду молиш, у ходу исто тако, па чак и у постељи. Главно је да непрестано у срцу призиваш Господа свога и да не заборављаш да се пред Њим и Његовом Пресветом Мајком клањаш до земље.

Призивањем Имена Божијег наћи ћеш покој, достићи чистоту духовну и телесну, у тебе ће се уселити Дух Свети, Источник свију добара, и Он ће те руководити у светињи, у сваком благочашћу

(побожности) и чистоти.

Начине молитве веома је добро разврстао Свети Симеон Нови Богослов (Добротољубље I, стр. 62 – Слово о трима начинима молитве). Њено достојанство, пак, врло је добро изобразио Свети Јован Златоусти. Велико је оружје молитва, вели он, благо непропадиво, богатство никада неисцрпиво, лука безбедна, молитва је узрок тишине, корен и источник и мати непробројних добара.

Да би се стекао дар молитве, потребно је много (с)трпљења. Ко одбија да стекне (с)трпљење, узалуд је постао монах. Као што војник не иде у рат без оружја, тако ни монах не може да почне свој манастирски живот ако се не наоружа (с)трпљењем... Без молитве монах умире као риба без воде. Од монаха који не зна да врши Исусову молитву – ништа. Бог слуша ум наш, па отуд они који спољашњу молитву са унутарњом не повежу, и нису монаси него – нагореле главње.

Ако се на молитви деси да се умом занесемо и да нам ђаво поткраде мисли, треба да се смиримо пред Господом Богом и да молимо за опроштај: Господе, речју, делом, мишљу и свим својим осећањима сагреших Ти!...“

У цркви на молитви стој затворених очију са унутарњом пажњом, а очи отварај само ако те хвата униније, или ако те сан притисне и наводи на дремеж – тада очи треба да управљаш на икону и свећу која пред њом гори.

Гледајући на свећу која гори, особито када стојимо у храму Божијем, подсећајмо се на почетак, ток и крај свога живота, јер као што се свећа топи, тако се сваким тренем скраћује и живот наш, приближавајући се крају. Та мисао помоћи ће нам у храму да нам пажња мање лута и да се молимо усрдније и да настојимо да живот наш пред Богом личи на свећу од чиста воска, која не одише нечистотом примеса...

Треба вазда настојати да се мислено не расејавамо, јер се кроз расејавање мисли душа удаљава од сећања на Бога и љубави Његове, по дејству ђавола. Како каже Свети Макарије: сва брига нашег противника јесте да нашу мисао одврати од сећања на Бога и страха Божијег и љубави (Слово 2, гл. 15).

Када ум и срце буду сједињени у молитви и када се мисли душе више не буду расејавале, срце ће се згевати топлином духовном, у којој ће просинути Светлост Христова, испуњавајући миром и радостју унутарњег човека.

За све треба да захваљујемо Богу и треба да се предајемо вољи Његовој. Богу такође треба да приносимо све своје мисли, речи и дела, и да настојимо да све то служи само богоугађању.

О СУЗАМА

Сви свети монаси који су се одрекли света, целога су живота плакали у очекивању вечне утехе, по уверавању које нам је пружио Спаситељ света: „Блажени они који плачу, јер ће се утешити“ (Мт. 5, 4). Исто тако и ми треба да плачемо ради отпуштања греха наших. У то нас уверавају речи Порфириноснога (цара Давида): „Који ходи, хођаху и јадиковаху, бацајући семење своје. Када, пак, буду долазили, доћи ће са радостју, носећи снопове своје“ (Пс. 125, 6). И речи Светог Исаака Сирина: „Окваси образе своје плачем очију својих, да почине на теби Дух Свети и омије те од скврњи злоће твоје. Умилостиви Господа свога сузама, да дође к теби!“ (Слово 68, О одречењу од света).

Када на молитви плачемо, па нас спопада неки смех – то долази од ђавољег лукавства. Тешко је схватити потајно и препредено деловање нашег непријатеља.

Срце онога коме теку сузе умиљена, обасјавају зраци Сунца Правде, Христа Бога.

О ПЕЧАЛИ

Када зао дух печали овладава душом, он је испуни тугом и непријатношћу и не дозвољава јој да савршава молитву са дужним усрђем, смета јој да се бави читањем Светог Писма са потребном пажњом, лишава је кротости и благодушја у саобраћању са браћом и рађа одвратност према било каквом разговору. Јер, душа испуњена печали, постајући као безумна и ван себе, не може спокојно да прима ни добар савет нити да кротко одговара на постављена питања. Она бежи од људи као од виновника њеног смућења а не схвата да је узрок њене болести у њој самој. Печал је црв срца, који гризе мајку која га рађа.

Печални монах не уздигне ум к сазрцању и никада не може да савршава чисту молитву.

Ко је победио страсти, победио је и печал. А побеђени страстима, неће избећи окове печали. Као што се болник препознаје по боји лица, тако се и онај, којим влада страст, открива по печали.

Ко љуби свет, њему није могуће да се не печали (не жалости). А ко је презрео свет, свагда је весео.

Као што огањ очишћује злато, тако и печал по Богу очишћује греховно срце.

О ЧАМОТИЊИ И УНИНИЈУ

С духом жалости неразднојо делује и чамотиња. Она како примећују Оци, напада монаха око поднева и производи у њему тако страшно неспокојство, да му несносно постаје и место живљења и браћа која са њим живе, а приликом читања буде се у њему нека одвратност и често зевање и силна глад. По насићењу стомака, демон чамотиње наноси на монаха помисли да изиђе из келије и са неким проговори, представљајући му да се другачије не може избавити од чамотиње, него кроз непрестан разговор са другима. И монах савладаван чамотињом сличан је сувом грању на ветру, које се замало заустави, а онда опет бива њиме витлано на све стране. Он је као безводни облак, вијан ветром.

Овај демон, ако не може већ монаха да извуче из келије, почиње да му развлачи ум за време молитве и читања. „Ово не стоји добро“, веде му помисли, „а оно онде, треба ствари средити...“ А све то ђаво чини тога ради да ум учини бескорисним и бесплодним.

Ова се болест лечи молитвом, уздржањем од празнословља, принудним рукодељем, читањем слова Божијег и трпљењем. Зато што се рађа малодушја и беспослице и празнословља.

Ономе ко започиње живот монашки, тешко је да избегне чамотињу, јер га она прва напада. Зато се пре свега треба чувати ње, помоћу строгог и беспоговорног испуњавања свих обавеза које се налажу послушнику. Када твоји послови теку у прописаном поретку, чамотиња неће наћи места у срцу твоме. Чама савладава само оне код којих дела не иду својим током. Послушање је, дакле, најбољи лек против ове најопасније болести.

Када те савлада чамотиња, говори себи, по учењу Преподобног Исаака Сирина: „Опет си жељан нечистоте и постидног живота!“ И ако ти помисао каже – „велики је грех тако убијати себе“, ти јој реци: „Убијам себе зато што не желим да живим нечисто. Умрећу овде да не бих видео истинску смрт душе своје пред Богом. Боље ми је да овде умрем него да живим у свету рђавим животом. Ја сам претпоставио овакву смрт гресима својим. „Убићу“ (грешно) себе зато што сам згрешио Господу, и нећу више да Га прогневљујем. Зар да живим далеко од Бога? Ову ћу горчину поднети, да се не лишим небеске наде. Шта ће Бог имати од мога живота, ако будем живео худо и прогневљивао Га? (Слово 22).

Једно је – чамотиња, а друго – мучење духа звано униније. Човек, понекад, допада таквог духовног стања да му се чини како би му лакше било да уништи себе или да буде без икаквог осећања и икакве свести, него да даље остане у том мучном стању чије разлоге не види. Треба зато да похита да изиђе из њега. Чувај се духа унинија, јер се од њега рађа свако зло (Варсонуфије, Одговори 73, 500).

Постоји униније приридно, учи Свети Варсонуфије, које долази од немоћи, и постоји униније које потиче од беса (демона)... Хоћеш да знаш које је код тебе по среди? Провери, дакле: бесовско униније долази пре него што би човек, уствари, требало да себи да одмора. Јер, када ко намерава да изврши неко дело, пре него што испуни трећину или четвртину тога дела, униније га наводи да га остави и престане. Тада не треба слушати (нашаптавања), него ваља савршити молитву и седети над започетим са трпљењем. Непријатељ, пак, када види да човек твори молитву, удаљиће се зато што не жели да даје повода за молитву (Варсонуфије, Одговори 562, 563, 564, 565).

Када је Богу угодно, каже Свети Исаак Сирин, да баци човека у велике жалости, Он му допушта да падне у руке малодушја. Малодушје у човеку рађа снажну силу унинија, од кога он окуша душевну тегобу, и то је предокушање геене. Као последица тога долази долази дух избезумљења, од кога долазе хиљаде искушења: смућење, јарост, хула, јадање на свој удес, развраћање помисли, пресељавање из места у место, и слично. Ако питаш који је узрок тим бољкама, рећи ћу ти: твоја немарност, то што се ниси побринуо да им потражиш лека. Јер, за све то један је лек, уз чију помоћ човек убрзо налази утеху у души својој. А које је то лекарство? Смиреноумље срца. Ничим другим, осим смиреноумљем, човек не може да разруши бедем тих порока... Униније се код Светих Отаца назива и доконошћу, лењошћу и разлењеношћу.

О ОЧАЈАЊУ

Као што се Господ брине о нашем спасењу, тако и ђаво настоји да доведе човека до очајања. Душа узвишена и стамена не очајава у несрећама, ма какве да су оне. Наш живот је као неки дом искушења и мука, али ми нећемо одступити од Господа, док Он не нареди нашим мучитељима да нас оставе и не будемо оживљени сопственим трпљењем и стаменим бестрашћем.

Издајник Јуда био је малодушан и неискусан у борби и због тога је непријатељ, видећи његово очајање, навалио на њега и натерао га да се обеси. Али, апостол Петар, камен-станац, када је пао у грех, будући искусан у борби, није очајавао и није изгубио присебност духа, него је пролио горке сузе из срца пуног жара, и непријатељ, када је Петрове сузе (покајања) угледао, као да му је огањ очи опржио, побегао је далеко од њега са болним криком.

Дакле, браћо, учи Преподобни Антиох, када нас буде спопало очајање, не покоримо му се, него укрепљујући се и ограђујући светлошћу вере, са великом одважношћу, рецимо лукавом духу: „Шта је нама до тебе, од Бога отуђени бегунче са небеса и слуто лукави?! Ти нам ништа не смеш учинити. Христос, Син Божији, има власт и над нама и над свима. Њему смо сагрешили, и пред Њим ћемо се и оправдати. А ти, погубниче, удаљи се од нас! Укрепљивани Часним Његовим Крстом, ми газимо твоју змијску главу!“ (Ант., Слово 27).

О БОЛЕСТИМА

Тело је слуга, душа царица, и зато је милост Господња када се тело изнурава болешћу, јер од тога слабе страсти и човек долази к себи. И сама телесна болест се понекад рађа од страсти. Одбаци грех и болести ће те оставити. Јер, оне настају од греха, како тврди Свети Василије Велики (Слово, о томе да Бог није узрок зала, стр. 213). Откуда болести, откуда телесне повреде? Господ је створио тело а не болест, душу а не грех. Шта је од свега корисније и потребније? Сједињење са Богом и општење са Њим помоћу љубави. Губећи ту љубав, ми опадамо од Бога, а опадајући од Њега, подвргавамо се различним и многобројним болестима. Главобоља настаје од непокојног и непримереног рада наших мисли.

О ТРПЉЕЊУ И СМИРЕЊУ

Свагда треба трпети што год нас снађе, Бога ради са благодарношћу. Наш је живот – један минут у поређењу са вечношћу, и зато „страдања садашњег времена нису ништа према слави која ће нам се јавити“ (Римљ. 8, 18). Туге подноси када те непријатељ жалости, и Господу откривај срце своје. Када ти неко вређа част или ти част ускраћује, на све начине настој да му опростиш, по речима Јеванђеља – „и који твоје узме, не ишти.“ (Лк. 6, 30) Када нас људи руже, треба себе да сматрамо недостојнима похвале. Када бисмо похвале били достојни, сви би нам се клањали. Ми свагда и пред свима треба да унижавамо себе, следећи поуци Светог Исаака Сирина: „Унизи себе и угледаћеш славу Божију у себи“. Зато, заволимо смирење и угледаћемо славу Божију. Јер, где се точи смирење, тамо се и слава Божија точи. Да нема светлости, све би било мрачно – исто тако и без смирења, у човеку ничега нема осим таме.

О МИЛОСТИВОСТИ И МИЛОСТИЊИ

Треба да будемо милостиви према убогим и странцима – о њима су се много старали велики светилници и Оци Цркве. На све начине треба да настојимо да испунимо реч Божију: „Будите, дакле, милостиви као и Отац ваш што је милостив“ (Лк. 6, 36). И опет: „Милости хоћу а не жртве“ (Мт. 9, 15). На те спасоносне речи разумни пазе, а непросвећени не пазе, и зато је речено: „Ко шкрто сеје, шкрто ће и жњети, а ко са благословима сеје, са благословима ће и жњети“ (2. Кор. 9, 6). Пример Петра Милостивог (Пролог – 22. септембар), који се, будући испрва велики шкртац, бацио у бесу хлебом на једног упорног просјака, може да нас побуди на то да будемо милостиви према ближњима. Милостињу треба да чинимо са добрим душевним расположењем, сходно поуци Светог Исаака Сирина – „ако нешто удељујеш потребитом, нека давању твоје претходи весеље лица твога и благим речима теши њихову жалост“.

О ДУЖНОСТИМА И ЉУБАВИ ПРЕМА БЛИЖЊИМА

С ближњима се треба опходити са благошћу, не ожалостљујући их, чак, ни својим изгледом. Када се човека гнушамо или га жалостимо, тада као да се на наше срце наваљује неки камен. Дух узнемиреност или унизијем обузетог човека треба да се трудимо да ободримо речју љубави.

Жеднима дај да пију, гладнима да једу!...

Брата који греша, покриј, како саветује Св. Исаак Сирин (Сл. 89, л. 169): „Простри ризу своју на грешника и покриј га!“

Ми сви потребујемо милости Божије, као што пева Црква: да Господ није у нама, ко би се могао жив сачувати од непријатеља људског, који је уједно и човекоубица.

У своме односу према ближњима, треба да будемо, како речју тако и мишљу, чисти и према свима подједнако пријазни, иначе ћемо живот свој учинити бескорисним.

У мери у којој неко сам духовно напредује, он и добија дар разумевања људских слабости.

За увреду коју нам нанесу други, не само да не треба да се светимо, него, напротив, треба још да је од срца опраштамо, макар нам се срце томе и противило.

Ми треба да љубимо ближњега не мање него себе саме, по заповести Господњој: „Љуби ближњег свога као себе самог!“

Али, (ближњега) не треба да љубимо тако да љубав према њему излази изван граница умерености и одвлачи нас од испуњавања прве и главне заповести, тј. заповести о љубави према Богу, како о томе учи Господ наш Исус Христос у Јеванђељу: „Ко љуби оца или мајку више од Мене, није Мене достојан... И ко љуби сина или кћер више од мене, није Мене достојан!“ (Мт. 10, 37)

О овом предмету веома добро расуђује Свети Димитрије Ростовски: „Онде се испољава неискрена човекова љубав према Богу, где се твар изједначава са Творцем, или где се више поштује твар од Творца. А искрена и истинска љубав показује се тамо где се само Створитељ љуби изнад свега створења и свему претпоставља“.

О ДУЖНОСТИМА ПОТЧИЊЕНИХ ПРЕМА ПРЕТПОСТАВЉЕНИМА

Не треба се мешати у послове претпостављених и судити о њима. Тиме жалостимо величанство Божије, од којег власти бивају постављене: јер, „нема власти да није од Бога а власти што постоје од Бога су установљене“ (Римљ. 13, 2).

Не треба се супротстављати власти у добру, да не сагрешимо пред Богом и не изложимо се Његовој праведној казни: противећи се власти, Божијој се заповести противимо; они, пак, који се (власти) противе, грех примају.

Претпостављенима треба бити послушан, јер човек послушан кроз послушност веома напредује у изграђивању сопствене душе, поред тога што задобија разумевање ствари и долази у умиљење.

О НЕОСУЂИВАЊУ БЛИЖЊИХ

Не треба никога осуђивати, макар и сопственим очима видео човека да чини грех или пропада у преступању заповести Божијих, по речи Божијој: „Не судите да вам се не суди“ (Мт. 7, 1). И опет: „Ко си ти да туђег слугу осуђујеш? Своме господару он стоји или пада; али ће стајати, јер је Бог моћан да га усправи“ (Римљ. 14, 4). Много је боље вазда држати на уму ове речи Апостола: „(Зато) који мисли да стоји, нека пази да не падне (1. Кор. 10, 12). Јер, није извесно колико смо времена кадри да пребивамо у добродетељи, као што каже Пророк, који је то искуством дознао: “И ја говорих у изобиљу своје: нећу посрнути до века... Ти одврати лице Своје и ја се сметох“. Зашто ми осуђујемо браћу своју? Зато што се не трудимо да познамо саме себе. Ко је заузет (у)познавањем самог себе, он нема када да чини замерке другима. Осуђуј себе и престаћеш да осуђујеш друге.

Саме себе треба да сматрамо најгрешнијима од свих и свако рђаво дело да опраштамо ближњем, а да мрзимо само ђавола који га је преластио (обмануо). Дешава се да нам изгледа да други чини зло, а у ствари је то што чини, сходно његовој доброј намери, – добро. Притом врата покајања остају отворена свима, и неизвесно је ко ће пре на њих ући – ти који осуђујеш или онај кога осуђујеш.

О ОПРАШТАЊУ УВРЕДА

За увреду, ма каква да нам је нанесена, не треба да се светимо, него, напротив, треба да је опраштамо од срца, макар нам се оно томе и противило, убеђујући га словом Божијим: „Ако ли не опростите људима сагрешења њихова, ни Отац, ваш неће опростити вама сагрешења ваша“ (Мт. 6, 15). И још: „Молите се за оне који вас вређају и гоне“ (Мт. 5, 44).

Срце не треба хранити злобом или мржњом према ближњем који је у непријатељству са нама, но ваља настојати да га љубимо и, колико је могуће, да добро чинимо, следујући учењу Господа нашег

Исуса Христа: „Љубите непријатеље своје, чините добро онима који вас мрзе“ (Мт. 5, 44). Дакле, ако будемо настојали, колико смо у стању, све то да испунимо, можемо да се надамо да ће божанствена светлост брзо засијати у душама нашим, откривајући нам пут ка Горњем Јерусалиму.

О БРИЗИ ЗА ДУШУ

Човек је телом налик на запаљену свећу: свећа мора да сагори, а човек да умре. Али, душа је људска бесмртна, и зато ми више брине треба да водимо о души него о телу: „Јер, каква је корист човеку, ако сав свет задобије, а души својој науди? Или, какав ће откуп дати човек за душу своју?, за душу за коју, као што се зна, откупнине нема?! Ако је само једна душа, по себи, драгоценија од читавога света и царства светског, још је неупоредиво драгоценије – Царство Небеско.

Василије Велики, Григорије Богослов, Јован Златоусти, Кирил Александријски, Амвросије Милански и други су од младости били девственици. Сав је њихов живот био претворен у бригу о души а не о телу. Тако и ми треба све своје старање да усмеримо на душу, а тело ваља да поткрепљујемо храном само ради тога да оно помаже поткрепљивању духа.

Ако самовољно изнуримо своје тело до тога степена да нам се изнури и дух, такво мучење биће нерасудно, макар се и предузимало ради стицања добродетељи.

Ако Господу Богу буде угодно да човек искуси на себи болести, Он ће му дати и моћ трпљења. Дакле, нека болести долазе не од нас самих но од Бога.

ЧИМЕ ТРЕБА ОПСКРЉИВАТИ ДУШУ

Душу је потребно опскрљивати речју Божијом, јер је реч Божија, како каже Григорије Богослов, хлеб анђелски, којим се хране душе гладне Бога. Више од свега треба да се вежбамо у читању Новог Завета и Псалтира... Од тога настаје просветљење у уму, који се измењује божанственом променом.

Веома је корисно бавити се читањем речи Божије у осами, и прочитати свеколику Библију са разумевањем. Само зарад такве вежбе, не рачунајући друга добра дела, Господ Својом милошћу не оставља човека, но га испуњава даром духовног разумевања.

Када човек опскрби душу своју речју Божијом, испуњава се разумевањем тога шта је добро а шта зло.

Читање речи Божије треба да се обавља у осами зато да би се ум читачев удубио у истину Светога Писма, и примао за њега топлину која у осами рађа сузе. Од тих суза, пак, човек се згрева и испуњава духовним даровима, који наслађују ум и срце, неисказиво.

Такође је душу потребно снабдети и знањима о Цркви, о томе како је она од почетка до данас очувана, шта је претрпела у ово или оно доба. То треба знати не из жеље да управљамо људима, него за случај да се сусретнемо са могућим неприликама.

Реч Божију треба читати заправо у првом реду за себе, да бисмо задобили душевни мир, по учењу Псалмопесника: „Велики мир имају они који љубе закон Твој!“ (Пс. 118, 165)

О МИРУ ДУШЕВНОМ

Ништа на свету није боље од мира у Христу – у њему се поништава свака борба ваздушних и земних духова: “ Јер не ратујемо ми против крви и тела, него против поглаварства, и власти, и господара таме овога света, против духова злобе поднебесних.” (Еф. 6, 12)

Знак је разумне душе да човек погружава ум у себе и има делање у срцу своме. Тада га благодат Божија осењује и човек пребива у мирном настројењу, а уз помоћ овога и у настројењу наднебеском: у мирном, то значи са добром савешћу; у наднебеском – јер ум сагледа у себи благодат Светога Духа, по речи Божијој: „У миру је место Његово.“ (Пс. 75, 3)

Може ли човек да се не радује, видећи сунце телесним очима? А колико већа радост настаје када човек унутарњим, (духовним), очима угледа Сунце Правде, Христа. Тада се уистину радује анђелском радошћу. О томе је Апостол рекао: „Наш је живот на Небесима“ (Филип. 3, 20).

Када неко живи у мирном настројењу, он као да кашичицом захвата духовне дарове. Имајући мирно настројење духа, и будући осењивани благодаћу Божијом, Свети Оци су дуго живели.

Када човек дође у стање мира, он из себе и на друге може да излива светлост просветљења разума.

Он пре свега треба да понавља речи пророчице: „Нека не излазе из уста ваших речи охولة“ (1.

Сам. 2, 3). И речи Господње: „Лицемеру, извади најпре брвно из ока својега и тада ћеш видети да извадиш трун из ока брата својега“ (Мт. 7, 5).

Овај мир је као неко бесцен-благо Господ оставио ученицима Својим уочи смрти Своје, говорећи: „Мир вам остављам, мир Свој дајем вам“ (Јн. 14, 27). О њему такође говори и Апостол: „И мир Божији који превасходи сваки ум, нека сачува срца ваша и мисли ваше у Исусу Христу.“ (Филип. 4, 7)

Ми, дакле, треба да све своје мисли, жеље и дела усредсређујемо на то да задобијемо мир Божији и са Црквом свагда вапимо: „Господе Боже наш! Дај нам мир!“ (Ис. 26, 12).

О ЧУВАЊУ МИРА УНУТАРЊЕГ

На све начине треба да се трудимо да сачувамо мир душевни и да се не узнемиравамо због увреда и жалости које нам други наносе. Зато свакако треба да се трудимо да обуздавамо гнев и, помоћу пажње, ум и срце да сачувамо од недолучних покрета. Због тога жалости и увреде које нам други наносе треба подносити хладнокрвно и научити се таквом расположењу духа да се то што нам други чине не дотиче не само нас, него ни других. Вежбање у томе може човековом срцу да прибави тишину и претвори га у обиталиште Самога Бога.

Слику таквог безгнева ми видимо код Григорија Чудотворца, од кога је нека блудница на јавном месту тражила плату за грех који је он са њом тобоже починио. Он се на жену није нимало наљутио, него је кротко рекао неком свом пријатељу: „Дај јој цену коју тражи“. Тек што је примила неправедну плату, жену је напао демон, а онда је Светитељ демона од ње одагнао молитвом.

Ако не можемо да се не разбеснимо, то у крајњој линији треба да обуздамо језик, по Псалмопеснику: „Сметох се и не говорах“ (Пс. 76, 5). У томе за образац може узети Светог Спиридона Тримитунтскога (Пролог – 12. децембар) и Светог Јефрема Сирина (28. јануар). Први је овако подносио жалост: када је по наређењу грчког цара улазио у дворца, неки од слугу, који су се налазили у палати, сматрајући га за просјака, наругао му се и није га пуштао унутра, а онда га је још и ударио по образу; Свети Спиридон, будући незлобив, по речи Господњој, окренуо му је на то и други (Мт. 5, 39). Преподобни Јефрем Сирин, постевши у пустињи, остао је без хране неспретношћу свога ученика, на следећи начин: ученик који му је носио храну, успут случајно разбије суд са храном; Преподобни, пак, видевши како се овај растужио, рекао му је: „Не жалости се, брате, јер ако храна није хтела да дође к нама, то ћемо ми поћи к њој“; и пошао је, сео поред разбијеног суда и, сакупљајући храну, појео је – тако је безгневан био!

А на који се начин гнев побеђује, може се видети из житија Пајсија Великог (19. јуни), који је Господа Исуса Христа, када му се био јавио, молио да га ослободи гнева. Христос му је тада рекао: „Ако хоћеш да гнев и јарост уједно победиш, ништа не пожели, никога не мрзи и не понижавај!“ Да бисмо сачували мир душевни, треба да од себе одгонимо унијне и да настојимо да имамо радостан дух а не жалостан дух, по речи Сираховој: „Печал многе уби и од ње нема користи!“ (Сирах 30, 25)

Када је човек у великој оскудици што се тиче ствари потребних телу, тешко је победити унијне. Ово се, наравно, односи на слабе душе.

За очување душевног мира треба такође на све начине избегавати осуђивање других.

Неосуђивањем и ћутањем се чува мир душевни: када се човек налази у таквом настројењу, добија божанствена откривења. А да бисмо се избавили од осуђивања, треба на себе пазити и ни од кога не примати узгредне мисли и бити за све мртве.

Ради сачувања душевног мира треба чешће улазити у себе и питати се: где сам ја? При томе треба пазити да телесна чула, особито чуло вида, служе унутарњем нашем човеку и не развлаче душу чулним предметима: јер, благодатне дарове примају само они који имају унутарње делање (молитвено стражење) и бдију над душама својим.

Када се, пак, човек, стара да има срце смирено и да мисли чува у миру, тада све замке непријатељеве остају неделотворне, јер где је мир помисли, тамо почива Сам Бог. „У миру је“, казано је, „место Његово“.

О ЧУВАЊУ СРЦА

Ми непрестано треба да чувамо срце своје од непристојних помисли и утисака, по речи Соломоновој: „Сваким чувањем којим се може чувати, чувај срце своје, јер из њега излази живот.“ (Прич. 4, 23)

Од свагдашњег чувања срца рађа се у њему чистота у којој се види и огледа Господ, по тврђењу вечне Истине: „Блажени чисти срцем, јер ће Бога видети.“ (Мт. 5, 8)

Оно најбоље што нам се у срце утиснуло, не треба из њега да изливамо без потребе; јер оно што смо

сабрали само онда може бити безбедно од видљивих и невидљивих непријатеља, када се чува унутрини срца.

Срце само тада превире, будући разбуктавано божанственим огњем, када њиме тече вода жива.

Када се оно излије, срце се хлади и човек се мрзне.

О РАСПОЗНАВАЊУ ДЕЈСТАВА У СРЦУ

Када човек прима нешто божанствено, срце се његово радује; а када прима ђаволско, смућује се. Хришћанско срце, када прими у себе нешто божанствено, не потребује други неки доказ са стране да му је то баш од Господа дошло, него самим деловањем примљенога уверава се да је то – са Небеса: јер у себи осећа плодове духовне: љубав, радост, мир и друго (Гал. 5, 22). Томе насупрот, ђаво, и да се претвори у анђела светлости (2. Кор. 11, 14), или представи благоликим мислима, (тако делује да) срце човеково ипак свеједнако осећа неку нејасноћу и немир у мислима. Објашњавајући то, Свети Макарије Египатски говори: „Макар нам ђаво и светла виђења пружао, он ипак добро дејство на нас преко њих не може вршити – то је извесни знак његовог “ масла “. Дакле, човек може да позна међу тим разнообразним деловањима у своме срцу шта је божанствено а шта ђаволско, како о томе пише Свети Григорије Синаит: по деловању можеш познати да ли је светлост која је просијала у души твојој, Божија или сатанина...

О СВЕТЛОСТИ ХРИСТОВОЈ

Да бисмо примили и у срцу осетили Светлост Христову, потребно је – колико је могуће – одвратити се од видљивога. Очистивши претходно душу покајањем и добрим делима, при искреној вери у Распетога, пошто затворимо очи телесне, треба да ум погрузимо у срце и вапијемо, без престанка призивајући име Господа нашега Исуса Христа. Тада ће човек, по мери усрђа и ревности пред Љубљеним, налазити наслађење у призиваном имену, а то наслеђење ће му затим побудити жељу да иште и више просветљење.

Када ум кроз такво вежбање утоне у срце, засијаће тада у њима Светлост Христова, осветљавајући дом душе наше божанственим осијањем, како у име Божије говори Свети пророк Малахија: „А вама који се бојите имена Мојега, засијаће Сунце Правде!“ (4, 2). Ова је Светлост, уједно и Живот, по речи јеванђелској: „У Њему беше Живот и Живот беше Светлост људима.“ (Јн. 1, 4)

Када човек унутарње сагледава Светлост вечну тада његов ум бива чист и нема у себи никаквих чулних представа но, сав будући удубљен у сазрцање (сагледање) нестворене Доброте, заборавља све чулно и не жели да га види у себи но жели да се скрије у утробу земље само да се не лиши тог истинског добра -Бога.

О ПОМИСЛИМА И ТЕЛЕСНИМ ПОКРЕТИМА

Ако се не саглашавамо са злим помислима, које нам нашаптава ђаво, добро чинимо.

Нечисти дух има јак утицај једино на људе страсне, а оне који су се очистили од страсти напада само са стране или споља.

Зар може човек у младим годинама да гори а да се не узмућује плотским помислима!... Али, треба се молити Господу Богу да искра порочне страсти утрне у самом зачетку. Тада се у човеку неће распламсати пламен страсти.

О ПАЖЊИ ПРЕМА СЕБИ САМОМЕ

Ко ходи путем духовне пажње, не треба да верује своме срцу него је дужан да дејства свога срца и живот свој проверава – јесу ли му у складу са законом Божијим и са стварним животом подвижника, који су кроз тај подвиг пролазили. Тако се лакше можемо и од лукавога избавити и истину јасније видети.

Ум човека са унутарњом пажњом (човека духовно сабраног и будног) је као стражар или недремовни чувар унутарњег Јерусалима. Стојећи на висини духовног сазрцања, он гледа чистим оком на противне силе које прилазе и нападају душу његову, по речи Псалмопесника: „И на непријатеље моје погледа око моје“ (Пс. 53, 9). Од ока његовог није скривен ђаво који „као лав риче кога ће да прождере“ (1. Петр. 5, 8), као ни они што напињу лук свој да „устреле у мраку праве срцем“ (Пс. 10, 2). Због тога такав човек сходно учењу божанственог Павла, узима „свеоружје Божије да узмогне одупрети се у дан зли“ (Ефес. 6, 13), и тим оружјем, које садејствује благодати

Божијој, одбија видљиве нападе и побеђује невидљиве ратнике.

Ко ходи овим путем, не треба да се осврће на узредне гласине од којих глава може да се напуни бескорисним и сујетним помислима и успоменама, а треба да буде према себи духовно пажљив. На том путу нарочито је потребно не гледати на туђа дела, не мислити и не говорити о њима, по Псалмопеснику: „Не причају уста моја о делима људским“ (Пс. 16, 4). Треба молити Господа: „И од тајних (грехова) мојих очисти ме и од туђина поштеди слугу свога.“ (Пс. 18, 13; 14)

Човек треба да особиту пажњу посвећује почетку и крају свога живота, а према средњем раздобљу животном, у коме доживљава среће и несреће, треба да буде равнодушан.

Да бисмо сачували пажњу потребно је да се повучемо у себе, по речи Господњој. „И никога на путу не поздрављајте“ (Лк. 10, 4), тј. да без нужде не говоримо сем ако неко такорећи јури за нама да би чуо нешто корисно.

Старцима и браћи коју сусрећеш, изражавај поштовање поклонима до земље, држећи очи свагда затворене.

ПРОТИВ ИЗЛИШНЕ БРИЖНОСТИ

Излишна брижност за ствари житејске својствена је човеку неверујућем и малодушном. Тешко нама, ако се – бринући се сами о себи – надом својом не утврђујемо у Богу који се о нама стара! Ако ми видљива добра којима се користимо у садашњем веку, не приписујемо Њему, како можемо очекивати од Бога добра која су нам обећана у веку будућем? Не будимо тако маловерни него боље „ишпимо пре свега Царство Божије, а све друго додаће нам се“, по речи Спаситељевој (Мт. 6, 22).

Боље нам је да презиремо оно што није наше тј. времено и пролазно, а да желимо оно што јесте наше, тј. непропадљивост (нетљење) и бесмрће. Јер када постанемо непропадљиви и бесмртни, тада ћемо се удостојити видљивог богосазрцања као Апостоли приликом божанственог Преображења Господње, и приопштићемо се надумном сједињењу са Богом, као и небески умови. Јер, бићемо подобни Анђелима, и синови Божији, „будући синовима Васкрсења.“ (Лк. 20, 36)

О ПОДВИЗИМА

Уопште узев, не бисмо смели да предузимамо подвиге преко мере, него треба да се настојимо да нам наш пријатељ, тело наше, буде одано и способно да твори добродетељ. Треба ходити средњим путем, „не удаљавајући се ни десно ни лево од њега“ (Прич. 4, 1) и дајући духу духовно, а телу телесно, оно што му је потребно у овом пролазном животу, и оно што се законом захтева у друштвеном животу, по речи Св. Писма: „Дајте ћесарево ћесару, а Божије Богу.“ (Мт. 22, 21) Прави монах никада не смишља сам себи подвиге, његови подвизи произлазе претежно из послушности игуману, односно духовном оцу, тј. преко њих Самом Духу Светом.

Није монах онај ко се лењи и радо спава, као што ни онај није војник ко из страха да не погине током борбе пада на земљу и без отпора полаже оружје и предаје се у ропство непријатељу. Треба снисходити души својој у немоћима њеним и манама, и трпети своје недостатке, као што трпимо недостатке ближњих, наравно, пазећи да се не олењимо и свагда себе подстичући на боље. Ако си појео сувише хране или нешто слично учинио, понео си се сходно људској слабости. Али, то нек те не узнемирава, него се храбро крени ка исправљању, а у међувремену настој да сачуваш мир душевни, по речи Апостола: „Блажен онај ко не осуђује себе за оно што нађе за добро“ (Римљ. 14, 22). Исти тај смисао имају и речи Спаситељеве: „Ако се не обратите и не будете као деца, нећете ући у Царство Небеско“ (Мт. 18, 3).

Тело измождено подвизима или болестима треба крепити умереним сном и умереном храном и пићем, не гледајући чак ни на време. Исус Христос је, по васкрсењу кћери Јаираве из смрти, наредио да јој „дају да једе“ (Лк. 8, 55).

Искушеник је као комад платна које ваљар гњечи, удара, ногама гази, пере и испира да би постало бело као снег. У подношењу понижавања, увреда и невоља чисти се душа и постаје као сребро у ватри очишћено... Права монашка мантија је смирено подношење прогона и клевета. Нема ничег већег од послушности...

Ако нас ко речју или делом увреди, а ми то поднесемо са радошћу, онда смо извршили – највећи подвиг!

Ономе ко своје болести подноси стрпљиво и благодарно, болест ће се узети уместо подвига, па чак и као нешто више од подвига!

До тридесет пете године тј. до половине нашег земаљског века, велики је подвиг за човека да себе

сачува, и многи се у тим годинама не одрже у добродетељи но скрену са правог пута – за својим жељама, како о томе сведочи Свети Василије Велики: „Многи су много сабрали у младости, па потом, када су се нашли на средини живота, нису поднели буру искушења коју су против њих подигли духови лукавства, него су све изгубили“. И зато да не бисмо доживели такав жалосни преокрет, треба да се такорећи ставимо на теразије самоиспитивања и пажљивог бдења над собом, по учењу Светог Исаака Сирина: сваку ствар у своме животу приличи нам да извагамо као на теразијама.

Сваки успех у било чему треба да приносимо Господу и са Пророком да говоримо: “ Не нама, Господе, не нама но Имену Своме дај славу!”

О ПОКАЈАЊУ

Онај ко жели да се спасе увек ваља да има срце спремно за покајање и скрушавање: „Жртва је Богу дух скрушен, срце скрушено и поништено не одбацује Бог“ (Пс. 50, 19). У таквој скрушености духа човек са лакоћом може да безбедно пролази крај лукавих замки ђавола, чије су све снаге управљене на то да смуте дух човеков и у тој смутњи да посеју свој кукољ, по речи јеванђелској: „Господару, ниси ли ти добро семе сејао на својој њиви? Откуда, дакле, кукољ? А он рече им: ‘Непријатељ то учини.’“ (Мт. 13, 28)

Почетак покајања рађа се од страха Божијег и пажње према себи, како говори Свети Мученик Вонифатије: страх Божији је отац пажње, а пажња – мати унутарњег спокоја. Страх Господњи буди уснулу савест, која чини да душа, као у некој води чистој и непомућеној, сагледава своју незграпност – тако се рађају клице и разрастају корени покајања.

Ми целога живота својим падовима греховним жалостимо величанство Божије па смо зато и дужни да са смирењем просимо у Господа опроштај дугова својих. А може ли облагодатни човек после пада да се подигне кроз покајање? Може! По Псалмопеснику, „отиснух се да паднем, али ме Господ прихвати“ (Пс. 117, 13). Када је Свети Пророк Натан разобличио Давида у греху његовом, овај се покајао и добио опроштај (2. Цар. 12, 13). Погодан је за ово и пример једног пустињака, који је, пошавши за воду, крај извора пао у грех. Но, вративши се у келију, он је увидео своје сагрешење и опет почео да проводи подвижнички живот, као и пре. Враг га је смућивао, предочавајући му тежину греха и старајући се да га одвуче од подвижничког живота. Но, војник Христов постојавао је на своме путу. Овај случај Бог је онда открио неком блаженом оцу и заповедио му да у грех палог брата прослави због такве победе над ђаволом.

Када се искрено кајемо у гресима својим и обраћамо Господу своме Исусу Христу свим срцем. Он нам се радује, приређује светковину и сазива на њу пријазне Му Силе, показујући им драхму, коју је опет пронашао, тј. царски лик Свој и подобије (у нама покајницима). Подигавши на плећа заблуделу овчицу, Он је приводи к Оцу Своме. У обиталиште сверадосних Бог настањује и душу човека који се покајао, заједно са онима који од Њега нису ни одбегли. И зато не будимо лени да се обратимо милостивоме Владици нашем брзо, и не предајмо се лакомислености и очајању, због тешких и неизбројних грехова својих. Очајање је најпотпунија радост за ђавола. Оно је грех к смрти. Покајање за неки учињени грех, између осталог, састоји се и у томе да га човек више не чини. Као што за сваку болест постоји лечење, тако и за сваки грех постоји покајање.

О ПОСТУ

Утемељитељ хришћанског подвига, Спаситељ наш Исус Христос, уочи ступања на подвиг испушења рода људског, укрепио је Себе дуготрајним постом. И сви подвижници, почињући да служе Господу, наоружавали су се постом и нису другачије ступали на пут Крста но спроводећи – пост.

Ми не треба да умртвљујемо своје тело, него своје страсти.

Пост се не састоји толико у томе да се једе ретко колико да се једе – мало. Неразуман је онај посник који ишчекује одређени час, а онда се за трпезом сав предаје ненаситој наследи, и телом и умом. Што се тиче хране, треба се чувати и тога да не будемо пробирљиви, гледајући које је јело укусно а које није...

Храну уопште треба узимати свакога дана толико да се тело укрепи и буде пријатељ и помоћник душе у вршењу добродетељи (врлине). Иначе, може да се деси да од изнурења тела, и душа занемоћа.

Не може свако да прими на себе строго правило уздржања или то да се лиши свега што му може послужити за олакшање немоћи.

Петком и средом, нарочито у време четири велика поста, храну узимај једном дневно, а Анђео Господњи ће се приљубити уз тебе.

О ОДОЛЕВАЊУ ИСКУШЕЊИМА

Долично је и потребно бити дете а понекад лав – лав, пак, нарочито онда када против нас устају страсти или лукави дуси. Јер, ми „не ратујемо против крви и плоти, но против поглаварстава и власти и кнеза таме овога света, против духова зла поднебесних.“ (Ефес. 6, 12)

Ми треба увек пажљиво да мотримо на нападе ђавола. Та, зар се уопште можемо надати да би нас он оставио на миру, када није оставио ни самог Утемељитеља хришћанског подвига и Зачетника и Испунитеља наше вере, Господа Исуса Христа. Сам Господ је рекао апостолу Петру: „Симоне, Симоне! Сатана иште да вас вије као пшеницу!“.

Дакле ми смо дужни свагда са смирењем да призивамо Бога и да му се молимо, да не допусти да будемо у искушењу које је изнад наших снага, него да нас избави од лукавога. Јер, када Господ човека остави самоме себи, ђаво је готов да га самеле, као млински камен пшенично зрно.

О ОСАМЉИВАЊУ И ЋУТАЊУ

Себе, пре свега, треба украшавати ћутањем, јер Амвросије Милански вели: видео сам да се многи спасавају ћутањем, а многоговорљивошћу ниједнога не видех да се спасао. И опет неки од Отаца каже да је ћутање тајанство будућег века, док су речи оруђе овога света.

Ти само седи у келији са пажњом духовном и у ћутању, и на све начине настој да се приближиш Господу, а Господ је спреман да те од човека учини Анђелом. „На кога ћу погледати? Само на кроткога и ћутљивога, који трепти пред речима Мојим“, вели Господ кроз пророка Исаију (Иса. 66, 2).

Када пребивамо у ћутању непријатељ наш, ђаво, ништа не може да науди скривеном човеку срца – тако треба разумети ћутање умом.

Онај ко пролази овакав подвиг (ћуталништва), сву наду своју нек положи на Господа Бога, по учењу Апостола: „Све своје бриге положите на њега, јер се Он стара за вас“. У том подвигу човек треба да бива постојан, следећи примеру Светог Јована, ћуталника и пустињака (Пролог – 3. децембра), који се, ходећи тим путем, храбрио овим божанственим речима: „Нећу те оставити нити ћу од тебе одступити“ (Јевр. 13, 5).

Ако није могуће да стално пребивамо у осами и ћутању, живећи у манастиру и вршећи послушања која нам је наложио настојатељ, бар извесно време треба да, преставши од послушања, посвећујемо самотовању и ћутању, и за то мало Господ Бог неће пропустити да нам ниспошље благодатну силу Своју.

Од самотовања и ћутања рађају се умиљење и кротост. Деловање кротости у срцу човековом може се упоредити са оном тихом водом Силоамском, која тече без шума и звука, како каже о њој пророк Исаија: „Вода Силоамска што тече тихо“ (Иса. 8, 6).

Пребивање у келији и ћутању, упражњавању молитве и даноноћном учењу закона Божијег чини човека благочастивим, јер по речима Светих Отаца, келија монашка је као пећ вавилонска, у којој се нађоше она три младића.

О БЕЗМОЛВИЈУ (ТИХОВАЊУ)

Савршено безмолвије (тиховање) јесте крст на који човек треба да распне себе са свим страстима својим и похотама. Но промисли, колико је Владика наш, Исус Христос, погрда и увреда претходно претрпео и потом узишао на крст. Тако и ми не можемо да узиђемо до савршеног безмолвија (тиховања) и да се надамо светоме савршенству, ако не пострадамо са Христом. Јер, вели Апостол, „ако са Њим страдамо, са Њиме ћемо се и прославити“. Другога пута нема. (Варсонуфије, Одговор 342).

О ЖИВОТУ ДЕЛАТНОМ И УМНО-САЗРЦАТЕЉСКОМ

Човек се састоји од душе и тела, па због тога и његов животни пут мора да се састоји од радњи телесних и радњи духовних, од делања спољашњег и унутарњег делања духа богomisлија и богозрења, тј. духовнога сазрцања.

Пут делатног живота састоји се од поста, уздржања, бдења, преклањања колена и других телесних

подвига, који чине онај узани пут жалости који, по речи Божијој, „води у живот вечни“.

Пут духовно-сазрцатељног живота састоји се у уздизању ума к Господу Богу, срдечној пажњи, умној молитви и, преко вежбања у томе, напокон, у сазрцању духовних стварности.

Свако ко жели да води живот духовни, треба да почне од живота делатног а потом да пређе на духовно-сазрцатељни, јер се без делатног до овог другог живота не може стићи. Делатни живот служи за очишћење од греховних страсти и узводи нас на степен делатног савршенства, и тиме нам утире пут ка духовно-сазрцатељном животу.

Овome, пак, треба приступати са страхом и трепетом, са скрушењем срца и смирењем, много истражујући Свето Писмо и, ако га је могуће наћи, под руководством неког искусног Старца, а не дрско и самовољно.

Ако је, пак, немогуће наћи наставника, треба се руководити Светим Писмом, јер Сам Господ нам заповеда да се из Њега учимо, говорећи: „Истражујте Писма, јер у њима имате живот вечни“.

Свака је душа хришћанска љубљена невеста Христова и Христос сваку води само Њему знаним путевима ка спасењу.

КАКАВ ТРЕБА ДА БУДЕ НАСТОЈАТЕЉ

Настојатељ треба да буде савршен у свакој добродетељи и да је осећања своје душе обучио дугим учењем расуђивању о добру и злу (Јевр. 5,14). Треба да буде вичан Светом Писму и да се дан и ноћ поучава закону Господњем. Таквим вежбањем може да стекне дар расуђивања о добру и злу. Истинско познавање добра и зла могуће је имати само онда када подвижник благочашћа саосећајно искуси будућу осуду и предокуси вечно блаженство, што се у благочастивој души, у овдашњем земаљском животу, савршава на тајанствен начин у Духу.

Пре него што овлада расуђивањем о добру и злу, човек није способен да напаса словесне овце, али ни бесловесне – зато што без познања добра и зла ми дејства лукавога не можемо да разумемо. Као пастир словесних оваца настојатељ треба да има дар расуђивања да би у сваком случају могао давати корисне савете свакоме ко његову поуку потребује, како каже Петар Дамаскин. Није свак кадар да пружи савет онима који га траже него само онај ко је од Бога примио дар расуђивања и, од дуготрајног пребивања у подвигу, стекао прозорљив ум.

Настојатељ такође треба да има дар проницљивости, да би из склопа садашњег и прошлога могао да провиђа будуће и унапред увиђа замке непријатељеве.

Настојатељ треба да се одликује љубављу према својим потчињенима. Јер истинског пастира, по речима Јована Лествичника, одаје љубав према своме стаду. Љубав је нагнала и Врховнога Пастира да се разапне на Крст.

Братији буди не отац него мајка...

Чедољубива мајка не живи ради угађања себи него ради угађања деци. Она немоћи немоћних сноси са љубављу – када јој деца падну у каљуту, чисти их и умива благом руком, и облачи у беле и нове хаљине, обува, греје, храни, стара се о њима, теши их и на све начине настоји да их успокоји, да се од њих не чује ни најмањи јецај, а таква деца бивају благорасположена према мајци својој. Тако и сваки настојатељ треба да живи – не угађајући себи него бивајући угодан потчињенима. Он је дужан да буде снисходљив према њиховим слабостима, да немоћи немоћних носи са љубављу, болести греховне да исцељује милосрђем, да пале са престапа свога кротко усправља, да оне који су се укаљали скврњи којег било порока, мирно очишћује и омива, налажући им пост и молитве, поред молитава и постова који су заједнички за све; својом поуком и примерним животом треба да их одева у одежде добродетељи, да непрестано бди над њима, свакојачко да их теши и на све начине штити мир њихов и покој, да се међу њима не чује ни најтиши јецај нити ропот. А тада ће и они ревносно тежити да своме настојатељу обезбеде мир и покој.

О ПРИЧЕШЋИВАЊУ СВЕТИМ ТАЈНАМА ХРИСТОВИМ

Изузетно важно и неопходно за спасење душе свакога Хришћанина је причешће Светим Христовим Тајнама, и то што чешће то боље! Смуђивати се због своје недостојности и због тога се уклањати од причешћа Св. Тајнама грехота је.

Када бисмо ми и океан испунили сузама својим, ни тада не бисмо могли да се одужимо Господу за оно што на нас излива бесплатно.

Благодат која нам се даје кроз Свето Причешће тако је велика да би се човек, када би био и још толико недостојан и грешан, очистио и обновио, ако само са смирењем и свешћу о својој

грешности приступа Господу.

Ко се причешћује тај ће се свуде спасти, а онај ко се не причешћује – не верујем.

И када бих на коленима морао да се вучем до цркве, ја бих то чинио – само да не останем без Светог Причешћа.

Једној удовици, која је страшно туговала због тога што јој се супруг пред смрт није исповедио и причестио, о. Серафим је рекао за утеху: „Не тугуј због тога, радости моја, не мисли да ће због тога душа његова погинути! Бог само може да суди кога ће чиме да награди или казни. Покаткад бива овако: овде на земљи човек се причешћује, а Господу, у суштини остаје непричешћен; други, пак, жели да се причести, али се због нечега његова жеља не испуни – такав се на невидљив начин удостојава Светог Причешћа преко Анђела Божијег!“

САВЕТИ БУДУЋИМ МОНАСИМА

1. Свакодневно мети своју избу, да ти у њој буде добар ваздух.
2. Пристављај јутром и вечером самовар и греј воду, domeћући угљен, јер врела вода чисти душу и тело.
3. Учи се умној молитви срдочној, јер је Исусова молитва светилник путева наших и звезда водиља ка небесима. Уобичајеној Исусовој додај молитву: “ Богородицом, помилуј ме!“
4. Само спољашња молитва недовољна је. Бог пази на ум наш и зато монаси који не сједињују спољашњу молитву за унутарњом и нису монаси него нагореле главње.
5. Као огња геенског чувај се чавки намацканих (жена), јер оне често царске војнике чине робовима сатаниним.
6. Памти да је истинска мантија монашка – благоразумно подношење клевета и лажи против нас: да нема жалости, не би било ни спасења.
7. Све ради сасвим тихо и постепено, и не одједаред. Добродетељ није крушка, не сеје се одједном.

ЈОШ ДВА ЧУДНОВАТА САВЕТА ПРЕП. СЕРАФИМА САРОВСКОГ

Јеромонах Саровске пустиње Саватије, у схими Стефан, причао је:

„Био сам духовни отац двеју девојака – једне младе, из трговачке породице, и друге, већ у годинама, из породице племићке. Ова последња је још од младости горела љубављу према Богу и желела да се посвети монашком животу, али су се њени родитељи томе свеједнако противили. Једном тако дођу оне к оцу Серафиму да добију од њега благослов и спасоносне савете. Притом, девојка племкиња била се одлучила да тражи благослов за ступање у монаштво.

Али, отац Серафим, напротив, узме да је саветује да ступи у брак, говорећи: „Живот брачни Самим је Богом благословен, матушка! У њему само обоје треба да чувате супружанску верност, мир и љубав, и ти ћеш бити срећна. А у монаштво нема за тебе пута. Монашки живот је тежак и не могу га сви поднети“.

Другу, пак, младу девојку Старац је сам (чак и неупитан) благословио да постане монахиња и чак јој назначио манастир у који треба да ступи.

Чувши од Старца савет сасвим супротан њеној жељи, стара девојка се тако ожалостила, да се према њему потпуно охладила, а то је и мене у почетку поколебало. Много сам се чудио и нисам схватао зашто Старац девојку у годинама одвлачи од тако спасоносног пута коме је од младости тежила, и зашто за тај пут благосиља ону младу.

Али, ускоро заиста се збило онако како је предсказао прозорљиви Старац.

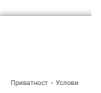
Девојка племкиња, ма колико је горела љубављу према монашком животу, у својим позним годинама ступила је у брак и била потпуно срећна у брачном животу, повративши чврсто поверење у оца Серафима. А млада девојка је заиста ступила у онај манастир за који је добила благослов од оца Серафима“.

АКАТИСТ

ПРЕПОДОБНОМ СЕРАФИМУ САРОВСКОМ ЧУДОТВОРЦУ

Кондак 1.

Изабрани чудотворче и предивни угодниче Христов, брзи помоћниче и молитвениче наш, преподобни оче Серафиме, величајући Господа који те је прославио, певамо ти похвалну песму. Ти, пак, имајући велику слободу пред Господом, од свих невоља ослободи нас, који ти кличемо:

Радуј се, преподобни Серафиме, саровски чудотворче!

Икос 1.

Творац анђела изабра те с почетка да својим животом прославиш предивно име Свете Тројице. Ти си био уистину анђеоло на земљи и серафим у телу, јер се живот твој просветио као пресветла буктиња вечног Сунца Правде. Ми, пак, гледајући твоје прехвалне трудове, са побожношћу и радошћу овако ти говоримо :

Радуј се, правило вере и благочашћа!
 Радуј се, обрасцу кротости и смирења!
 Радуј се, преславно величање верних!
 Радуј се, претихо утешење жалосних!
 Радуј се, омиљена похвало монаха!
 Радуј се, живућим у свету предивна помоћи!
 Радуј се, Руске државе славо и заштито!
 Радуј се, тамбовског краја свештени украсе!
 Радуј се, преподобни Серафиме, саровски чудотворче!

Кондак 2.

Видевши твоју љубав према монашком животу мати твоја, преподобни оче Серафиме, познаде свету вољу Господњу у погледу тебе, па те као савршен дар принесе Богу, благословивши те на тесни монашки пут својим светим крстом, који си до конца свог живота носио, пројављујући тиме своју велику љубав према распетоме за нас Христу Богу нашем. Њему сви са умилењем кличемо : Алилуја.

Икос 2.

Теби је, свече Божији, дарован небески разум, јер од младости своје ниси престајао да размишљаш о небеском. Оставио си очев дом царства Божијега ради и Његове правде. Због тога прими од нас ове похвале:

Радуј се, града Курска богоизабрано чедо!
 Радуј се, родитеља благочастивих пречасна младице!
 Радуј се, јер си врлине своје мајке наследио!
 Радуј се, јер те је она научила побожности и молитви!
 Радуј се, на подвиге од мајке крстом благословени!
 Радуј се, јер си овај благослов до смрти као светињу чувао!
 Радуј се, јер си очев дом ради Господње љубави оставио!
 Радуј се, јер све лепоте овога света ниси ни за шта сматрао!
 Радуј се, преподобни Серафиме, саровски чудотворче!

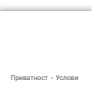
Кондак 3.

Сила Вишњег те је уистину од младости чувала преподобни. Када си са висине храма пао, Господ те сачувао неповређеног, а када си страдао у љутој болести, Сама Владичица света ти се јавила, доносећи исцељење са небеса, зато што си од младости верно Богу служио, непрестано му кличући: Алилуја.

Икос 3.

Имајући ревност за подвиг равноанђелског монашког живота, упутио си се у свети град Кијев ради поклоњења преподобним печерским оцима. Примивши из уста преподобног Доситеја наредбу да свој пут управиш у Саровску пустињу, из далека си вером целивао то свето место и, населивши се тамо, свој живот си богоугодно и окончао. Ми, пак, дивећи се таквом Божијем промишљању о теби, са умилењем ти узвикујемо:

Радуј се, јер си се одрекао светске сујете!
 Радуј се, јер си небеску отаџбину пламено зажелио!
 Радуј се, јер си Христа свим срцем заволео!

Радуј се, јер си благ Христов јарам на себе узео!
 Радуј се, јер си испуњен савршеним послушањем!
 Радуј се, верни чувару светих Христових заповести!
 Радуј се, јер си свој ум и срце у Богу молитвено утврдио!
 Радуј се, непоколебиви стубе благочашћа!
 Радуј се, преподобни Серафиме, саровски чудотворче!

Кондак 4.

Утишавши буру злих напасти, прошао си читав тесни и скорбни пут монашког подвига, затворништва, ћутања и многоноћног бдења. Узрастајући тако благодаћу Божијом из силе у силу, од делања ка боговиђењу, преселио си се у горње обитељи где са анђелима Богу певаш: Алилуја.

Икос 4.

Слушајући и гледајући твој свети живот, преподобни оче Серафиме, сва твоја братија ти се дивила, а они који су ти долазили, поучаваху се од твојих речи и подвига, славећи Господа, дивног у светима својим. И ми сви те са вером и љубављу хвалимо, преподобни оче, и узвикујемо ти овако:
 Радуј се, јер си целог себе Господу на жртву принео!
 Радуј се, јер си узишао на висину бестрашћа!
 Радуј се, добри и верни слуго небеског Домаћина!
 Радуј се, непостидни заступниче наш пред Господом! Радуј се, неустављиви молитвениче наш пред Богородицом!
 Радуј се, пустињски крине предивног мириса! Радуј се, непорочни сасуде Божије благодати! Радуј се, преподобни Серафиме, саровски чудотворче!

Кондак 5.

Божанска светлост обасјала је твоје станиште, преподобни, када ти је, док си болестан лежао на самртном одру, сама Пречиста Дјева дошла са светим апостолима Петром и Јованом и, додирнувши твоју главу, рекла: „Овај је од нашег рода“. Исцеливши се тренутно, захвално си запевао Господу: Алилуја.

Икос 5.

Видевши твој чист и свет живот, преподобни Серафиме, непријатељ рода људског усхте да те погуби: изазва против тебе зле људе који те безаконно намучише и оставише једва живог. Ти си, пак, свети оче, све као кротко јагње поднео, молећи се Господу за оне који су ти нажао учинили. Због тога ти сви ми, дивећи се таквој твојој незлобивости, кличемо:
 Радуј се, јер си у кротости и смирењу подражавао твог Христа Бога!
 Радуј се, јер си својом незлобивошћу победио духа злобе!
 Радуј се, усрдни чувару душевне и телесне чистоте!
 Радуј се, пустињаче, благодатним даровима препуни!
 Радуј се, богопрослављени и прозорљиви подвижниче!
 Радуј се, предивни и богомудри наставниче монаха!
 Радуј се, похвало и радости Свете Цркве!
 Радуј се, славо и украсе Саровске обитељи!
 Радуј се, преподобни Серафиме, саровски чудотворче!

Кондак 6.

Саровска обитељ проповеда о твојим подвизима и трудовима, богоносни угодниче Христов. Ти си њене шуме и лугове облагоухао молитвом, подражавајући пророка Божијег Илију и Крститеља Господњег Јована. Показао си се као изданак пустиње многоплодан даровима Светог Духа, чијим дејством си учинио многа и преславна чуда, подстичући верне да певају Богу, Дародавцу добара: Алилуја.

Икос 6.

Просија у теби нови боговидац, сличан Мојсију, блажени Серафиме. Испуњавајући непорочно служење олтару Господњем, удостојио си се да видиш Христа где иде у храму заједно са бесплотним силама. Дивећи се таквом Божијем благовољењу према теби, певамо ти овако:
 Радуј се, преславни боговидче!
 Радуј се, Тросунчаном светлошћу озарени!
 Радуј се, верни служитељу Пресвете Тројице!
 Радуј се, украшено станиште Светога Духа!
 Радуј се, јер си телесним очима видео Христа са анђелима!
 Радуј се, јер си у земном телу предокусио рајску сладост!
 Радуј се, Хлебом живота насићени!
 Радуј се, пићем бесмртности напојени!
 Радуј се, преподобни Серафиме, саровски чудотворче!

Кондак 7.

Хотећи да преко тебе људима јави своју неизрециву милост, Човекољубиви Господ те показа као истинску богосветлу светлост. Ти си, пак, делима и речима све приводио благочашћу и љубави Божијој. Због тога те, просвећени сијањем твојих подвига и насићени хлебом твог учења, усрдно величамо и Христу, који те је прославио, кличемо: Алилуја.

Икос 7.

Видећи у теби новог изабраника Божијег, верни ти издалека прибегаваху у невољама и болестима. Ти их пак, оптерећене невољама, ниси одбацио него си точио исцелења, пружао утеху и заступништво у молитвама. Због тога се по свој Руској земљи рашири глас о твојим чудесима, а твоја духовна чеда те овако слављаху:
 Радуј се, пастиру наш добри!
 Радуј се, милостиви и кротки оче!
 Радуј се, наш брзи и благодатни лекару!
 Радуј се, наших немоћи милосрдни исцелитељу!
 Радуј се, хитри помоћниче у бедама и невољама!
 Радуј се, преслатки умиритељу сметених душа! Радуј се, јер си будуће видео као садашње! Радуј се, прозорљиви изобличитељу тајних сагрешења!
 Радуј се, преподобни Серафиме, саровски чудотворче!

Кондак 8.

Дивно чудо видимо на теби преподобни, јер си као немоћан и уморан старац хиљаду дана и хиљаду ноћи пребивао у молитви на камену. Ко је у стању да искаже твој напор и борбу коју си, блажени оче, претрпео, уздижући руке своје Богу, побеђујући мисленог Амалика и певајући Господу: Алилуја.

Икос 8.

„Сав си чезња, сав си сладост, најслађи Исусе“, узвикивао си у молитвама, оче, у свом пустињском безмолвију. Ми, пак, помрачени сујетом и у гресима проведши сав свој живот, похваљујући твоју љубав према Господу, овако ти узвикујемо:
 Радуј се, заступниче спасења онима који те хвале и поштују!
 Радуј се, јер грешнике приводиш исправљењу!
 Радуј се, предивни затворниче и ћутљивче!
 Радуј се, усрдни молитвениче за нас!
 Радуј се, јер си показао пламену љубав према Господу!
 Радуј се, јер си огњем молитве вражије стреле попалио!
 Радуј се, неугасива свећо која у пустињи сија молитвом!
 Радуј се, светилниче који гори и светли духовним даровима!
 Радуј се, преподобни Серафиме, саровски чудотворче!

Кондак 9.

Сва природа анђелска задиви се чудном призору, јер се Царица неба и земље јави старцу затворнику заповедивши му да прекине своје затворништво и да не забрањује православним да му долазе, него да све научи да Христу Богу певају: Алилуја.

Икос 9.

Многоречити беседници не могу исказати крепост твоје љубави, блажени, јер си себе предао служењу онима који ти долазе, испуњавајући наредбу Богомајке. Колебљивцима си био благи саветник, слабима утешитељ, заблуделим кротко уразумљење, болеснима лекар и исцелитељ. Због тога ти певамо:

Радуј се, јер си се из света преселио у пустињу да би стекао врлине!
 Радуј се, јер си се из пустиње вратио у обитељ, да би посејао семе врлина!
 Радуј се, благодаћу Духа Светог осењени!
 Радуј се, кротости и смирења испуњени!
 Радуј се, чедољубиви оче онима који ти притицаху!
 Радуј се, јер си речима љубави свима ободрење и утеху пружао!
 Радуј се, јер си оне који ти долажаху називао радошћу и благом!
 Радуј се, јер си се због своје свете љубави удостојио Небеског Царства!
 Радуј се, преподобни Серафиме, саровски чудотворче!

Кондак 10.

Достигавши кончину свог спасоносног подвига, своју свету душу си на коленопреклоној молитви предао у руке Божије. Њу свети анђели изнесоше горе пред Престо Сведржитеља да би са свима светима предстојао у слави не вечерњој, певајући захвалну песму најсветијем од светих – Слову: Алилуја.

Икос 10.

Стена свим светим и утеха монасима – Пресвета Дјева ти се пред твоју кончину јавила, саопштавајући ти твој скори одлазак Богу. Ми, пак, дивећи се таквој посети Мајке Божије, узвикујемо ти:

Радуј се, јер си у лице гледао Царицу неба и земље!
 Радуј се, јер си од Ње примио вест о пресељењу на Небо!
 Радуј се, јер си праведном кончином показао светост свог живота!
 Радуј се, јер си на молитви пред иконом Мајке Божије предао свој блажени дух!
 Радуј се, јер си безболним одласком испунио своја пророштва!
 Радуј се, венцем бесмртности руком Сведржитеља овенчани!
 Радуј се, јер си са свима светима наследио рајско блаженство!
 Радуј се, преподобни Серафиме, саровски чудотворче!

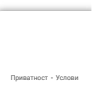
Кондак 11.

Узносећи непрестану песму Пресветој Тројици, преподобни, читавим животом својим си се показао велики подвижник побожности, заблуделим на уразумљење, болесним душом и телом на исцељење. Ми, пак, благодарни Господу за такву Његову милост према нама, увек кличемо: Алилуја.

Икос 11.

Светлоточиви светилник био си за живота, богоблажени оче, а по смрти си засијао као светлозарно светило Руске земље, јер из часних моштију својих точиш струје чудеса свима који ти са вером и љубављу притичу. Стога ти и ми, као топлом молитвенику за нас и чудотворцу, узвикујемо:

Радуј се, јер те је Господ прославио мноштвом чудеса!
 Радуј се, јер си својом љубављу засветлео читавом свету!
 Радуј се, верни следбениче Христове љубави!

Радуј се, утехо свима којима је потребна твоја помоћ!
 Радуј се, неиспрпни изворе чудеса!
 Радуј се, исцелитељу болесних и потребитих!
 Радуј се, целебне воде кладенче!
 Радуј се, јер си све крајеве наше земље љубављу обухватио!
 Радуј се, преподобни Серафиме, саровски чудотворче!

Кондак 12.

Познавајући твоју благодат и велику смелост пред Богом, ми ти се, преподобни оче, молимо :
 моли се топло Господу да сачува Цркву своју од неверја и раскола, од невоља и напасти, како бисмо
 Богу, који нам преко тебе чини добро, певали: Алилуја.

Икос 12.

Празнујући твоје прослављење, блажимо те, преподобни оче, као моћног молитвеника,
 утешитеља и заступника нашег пред Господом, са љубављу ти узвикујући:
 Радуј се, похвало Цркве Православне!
 Радуј се, штите и оградо наше отаџбине!
 Радуј се, путовођо који све управљаш ка небесима!
 Радуј се, заштитниче и покровитељу наш!
 Радуј се, јер си силом Божијом многа чуда учинио!
 Радуј се, јер си својом ризом многе болесне исцелио!
 Радуј се, јер си све ђаволске замке савладао!
 Радуј се, јер си дивље зверове својом кротошћу покорио!
 Радуј се, преподобни Серафиме, саровски чудотворче!

Кондак 13.

О, предивни Божији угодниче и велики чудотворче, преподобни оче Серафиме, прими ово наше
 мало мољење које ти у похвалу приносимо. Стојећи сада пред престолом Цара над царевима,
 Господа нашег Исуса Христа, моли се за све нас да обретемо милосрђе Његово у дан Суда, да му у
 радости певамо: Алилуја. (ТРИПУТ)

Кондак 1.

Изабрани чудотворче и предивни угодниче Христов, брзи помоћниче и молитвениче наш,
 преподобни оче Серафиме, величајући Господа који те је прославио, певамо ти похвалну песму.
 Ти, пак, имајући велику слободу пред Господом, од свих невоља ослободи нас, који ти кличемо:
 Радуј се, преподобни Серафиме, саровски чудотворче!

Икос 1.

Творац анђела изабра те с почетка да својим животом прославиш предивно име Свете Тројице. Ти
 си био уистину анђео на земљи и серафим у телу, јер се живот твој просветио као пресветла
 буктиња вечног Сунца Правде. Ми, пак, гледајући твоје прехвалне трудове, са побожношћу и
 радошћу овако ти говоримо :
 Радуј се, правило вере и благочашћа!
 Радуј се, обрасцу кротости и смирења!
 Радуј се, преславно величање верних!
 Радуј се, претихо утешење жалосних!
 Радуј се, омиљена похвало монаха!
 Радуј се, живућим у свету предивна помоћи!
 Радуј се, Руске државе славо и заштито!
 Радуј се, тамбовског краја свештени украсе!
 Радуј се, преподобни Серафиме, саровски чудотворче!

МОЛИТВА ПРЕП. СЕРАФИМУ САРОВСКОМ

О пречудесни оче Серафиме, велики саровски чудотворче, свима који к теби прибегавају брзопослушни помоћниче! У дане земаљског живота свога нико од тебе празан и неутешан не оде, но свима на сладост би виђење лица твога и слаткоубедљиви глас речи твојих. Уз то, још и дар исцељења, дар прозрења и дар излечења душа болесних обилан се у теби јави. Ни када те Бог призва од земаљских трудова к небеском упокојењу, љубав твоја према нама ни онда не преста и немогуће је избројати чудеса твоја која се умножише као звезде небеске: јер се по свим крајевима земље наше људима Божијим јављаш и дарујеш им исцељење. И ми са њима вапијемо ти: О претихи и прекротки угодниче Божији, смели пред Богом молитвениче, који никада не одбацујеш оне који те призивају, узнеси за нас добромоћну молитву своју к Господу Сила, да укрепи земљу нашу, да нам дарује све добропотребно у овом животу и све корисно за спасење душе, да нас огради од падова греховних и научи нас истинитом покајању да без препрека уђемо у вечно Небеско Царство, где ти сада у незалазној слави сијаш, и да тамо певамо са свима Светима Живоначалну Тројицу у векове векова. Амин.

ТРОПАР И КОНДАК ПРЕП. СЕРАФИМУ САРОВСКОМ ЧУДОТВОРЦУ

Тропар, гл. 4.

Од младости си Христа заволео, блажени, Њему јединоме пламено си зажеleo да служиш, непрестаном молитвом и трудом у пустињи си се подвизавао и, умиљеним срцем стекавши љубав Христову, љубљени си изабраник Мајке Божије био. И због тога ти ми и вапијемо: Спасавај нас молитвама својим, Серафиме, Преподобни Оче наш!

Кондак, гл. 2

Лепоту света и све пропадиво у њему оставивши, Преподобни, у саровском си се обиталишту настанио. И анђелски тамо поживевши, за многе си пут ка спасењу постао: због тога те и прослави Христос, оче Серафиме, и даром исцељења и чудотворства обогати. Зато ти и ми кличемо: Радуј се, Серафиме, Преподобни Оче наш!

Величање

Блаженим те називамо, Преподобни оче Серафиме, и поштујемо успомену твоју, наставниче монаха и сабеседниче Ангела!

КРАТКО МОЛИТВЕНО ПРАВИЛО ПРЕП. СЕРАФИМА САРОВСКОГ

Уставши од сна, нека сваки Хришћанин стане пред свете иконе и прочита ове молитве:

1. Молитву Господњу („Оче наш“) – три пута;

(Оче наш, Који си на Небесима, да се свети Име Твоје, да дође Царство Твоје, да буде воља Твоја и на земљи као што је на Небу. Хлеб наш насушни дај нам данас, и опрости нам дугове наше као што и ми опраштамо дужницима својим. Не уведи нас у искушење, но избави нас од злога. Јер је Твоје Царство и сила и слава Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова. Амин).

2. Молитву Богородици („Богородице Дјево“) – три пута.

(Богородице Дјево, радуј се, благодатна Марија! Господ је с тобом. Благословена си ти међу женама и благословен је плод утробе твоје, јер си родила Спаситеља душа наших. Амин.)

3. Символ Вере – једном.

Верујем у једнога Бога Оца, Сведржитеља, Творца Неба и земље и свега видљивог и невидљивог.

И у једнога Господа Исуса Христа, Сина Божијег, Једнородног, од Оца рођеног пре свих векова, Светлост од Светлости, Бога истинитог од Бога истинитог, рођеног (а) нествореног, Једносуштног Оцу, кроз Кога је све постало;

Који је ради нас људи и ради нашег спасења сишао с Небеса и оваплотио се од Духа Светога и Марије Дјеве и постао човек;

И Који је распет за нас у време Понтија Пилата, и страдао и погребен;

И Који је васкрсао у трећи дан по Писму;

И Које се вазнео на Небеса и седи с десне стране Оца;

И Који ће опет доћи са славом да суди живима и мртвима, и Царству Његовome неће бити краја.

И у Духа Светога, Господа, Животворнога, Који од Оца исходи, Који се заједно са Оцем и Сином обожава и слави, Који је говорио кроз Пророке.

У Једну, Свету, Саборну и Апостолску Цркву.

Исповедам једно Крштење за отпуштење грехова.

Чекам васкрсење мртвих.

И живот будућега века. Амин.

Извршивши ово правило, нека се занима послом на који је постављен или призван. А док ради у кући или путује, где год да се налази, нека тихо изговара Исусову молитву:

„Господе Исусе Христе, Сине Божији, помилуј ме грешног!“ или Господе Исусе Христе, Сине и Логосе (Слово) Божији, Богородице ради, помилуј ме!“.

Ако је, пак, окружен људима, нека, бавећи се својим послом, само умом говори: „Господе, помилуј!“.

Пре ручка нека изврши горе описано јутарње правило.

После ручка, обављајући свој редовни посао, нека тихо изговара:

„Пресвета Богородице, спаси ме грешнога!“ или „Богородице Дјево...“.

И нека тако настави до самог починка.

Одлазећи на спавање, нека опет прочита горе указано правило, ограђујући се крсним знаком, тихо или само умно изговарајући „Исусову молитву“ док не заспи.

Држећи се тога правила могуће је достићи меру хришћанског савршенства, јер су назначене три молитве – темељ Хришћанства: прву нам је дао сам Господ, и она је образац свију молитава; другу је донео са Неба Архангело Гаврило, као поздрав Пречистој Дјеви Марији, Мајци Господњој; Символ Вере садржи у себи укратко све спасоносне догмате Православне хришћанске вере.

Поред овог молитвеног правила, Свети Серафим свакоме је саветовао и чудотворну молитву “Богородице Дјево” – да сваки дан пажљиво прочита одједном сто и педесет пута. Свако ко је по савету Оца Серафима држао ово правило, остао му је захвалан читавог живота.

По смрти Св. Серафима пронађена је у његовој келији свеска са описима чуда која су се догађала онима што су се држали овога правила.

ПОУКЕ ПРЕПОДОБНОГ СЕРАФИМА САРОВСКОГ

<u>ШТАМПАНО ИЗДАЊЕ</u>	<u>ИНТЕРНЕТ ИЗДАЊЕ</u>
<p><i>Наслов оригинала:</i> Радости моја, Христос Васкрсе! Живот, чуда и поуке Преп. Серафима Саровског <i>Благослов:</i> Митрополит црногорско-приморски, зетско-брдски и скендеријски АМФИЛОХИЈЕ <i>Издавач:</i> СВЕТИГОРА – Издавачка установа, Митрополије Црногорско-приморске <i>Уредник:</i> Протојереј Радомир Никчевић <i>Превод с руског:</i> Весна Никчевић <i>Корице:</i> Мирко Тољић <i>Штампа:</i> Штампарија Митрополије црногорско-приморске „Свети Василије Острошки“ – Никшић <i>Издато:</i> 2001. <i>Место:</i> Цетиње <i>Приказане стране:</i> 107-194</p>	<p><i>Објављено:</i> 21. октобар 2008. <i>Издаје:</i> © Svetosavlje.org <i>Уредник:</i> прот. Љубо Милошевић <i>Основни формат:</i> Владимир Благојевић <i>Дигитализација:</i> Станоје Станковић <i>Коректура:</i> Иван Ташић <i>Дизајн странице:</i> Иван Ташић</p>

 Share on Twitter

 Share on Facebook

 Share on LinkedIn

Овде напишите коментар уколико желите

Ваша адреса е-поште неће бити објављена. Неопходна поља су означена *

*Коментар:

Приватност - Услови

*Ваше име:

*Ваша и-мејл адреса:

Адреса Вашег веб-сајта:

Save my name, email, and website in this browser for the next time I comment.

Пошаљите коментар

